

BDG-0941-1/13

SPRAWOZDANIE Z KONTROLI¹

I. INFORMACJE WSTĘPNE

1. Niniejsza kontrola została przeprowadzona jako doraźna w trybie uproszczonym zgodnie z ustawą z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092) w dniach od 17 - 19 lipca do 2013 r. przez Panią Elżbietę Malinowską, głównego specjalistę - zatrudnioną w Biurze Dyrektora Generalnego, legitymującą się upoważnieniem nr 2/2013 i Panią Agnieszkę Królikowską, Naczelnika Wydziału Artykułów Nieżywnościowych i Usług w Departamencie Inspekcji Handlowej, legitymującą się upoważnieniem nr 3/2013; upoważnienia zostały wydane w dniu 15 lipca 2013 r. przez Panią Monikę Bronkau-Lugowską, Dyrektora Generalnego Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z upoważnienia Prezesa UOKiK. Czas trwania upoważnienia do kontroli to okres od 17 do 19 lipca 2013 r.

(akta kontroli str. 1-2)

2. Kontrola była prowadzona poza planem kontroli.
3. Kontrola dotyczyła Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Handlowej w Gdańsku, ul. M. Konopnickiej 4 (nr kodu 80-240).
4. Kontrolę przeprowadzono w siedzibie Inspektoratu.
5. Zawiadomienie o kontroli doraźnej wraz z podaniem przewidywanego czasu trwania czynności kontrolnych zostało przekazane Pomorskiemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Inspekcji Handlowej w Gdańsku dnia 16 lipca 2013 r.

(akta kontroli str. 5)

6. Zakresem kontroli była prawidłowość nakładania grzywien w drodze mandatów karnych przez inspektorów WIIH w Gdańsku. Kontrola dotyczyła pierwszego półrocza 2013 roku.
7. Regulamin organizacyjny Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Handlowej w Gdańsku został ustalony w Zarządzeniu nr PO.110.10.2013 Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej z dnia 15.03.2013 r. Poprzednio obowiązywało Zarządzenie nr PO.110.1.2012 z 18.01.2012 r.

(akta kontroli str. 6 - 39)

¹ W przypadku kiedy kontrola prowadzona jest w trybie uproszczonym zastosowanie ma art. 52 ust. 4 ustawy z dnia 15.07.2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, 1092), który stanowi, iż kontrola w trybie uproszczonym kończy się sporządzeniem sprawozdania z kontroli, zawierającego opis ustalonego stanu faktycznego oraz jego ocenę, a także w razie potrzeby, zalecenia lub wnioski dotyczące usunięcia nieprawidłowości lub usprawnienia funkcjonowania jednostki kontrolowanej. Sprawozdanie podpisuje kierownik jednostki kontrolującej.

EM
Agus

8. W skład Inspektoratu wchodzi Centrala oraz Delegatura w Słupsku. Wojewódzkim Inspektorem Inspekcji Handlowej jest p. Elżbieta Łobacz, Zastępcą Wojewódzkiego Inspektora IH jest p. Jarosław Maciejewski, Dyrektorem Delegatury w Słupsku jest p. Maria Borkowska, Naczelnikiem Wydz. Budżetowo-Administracyjnego jest p. Ewa Madej, Naczelnikiem Wydz. Prawno-Organizacyjnego jest p. Waldemar Kołodziejczyk, Naczelnikiem Wydz. Kontroli Art. Żywnościowych i Nieżywnościowych jest p. Anna Klecha, Naczelnikiem Wydz. Nadzoru Rynku i Kontroli Paliw jest p. Józef Gafka, Naczelnikiem Wydz. Ochrony Konsumentów jest p. Monika Pawlik (akta kontroli str. 40)

II. ZASADY PROWADZENIA POSTĘPOWANIA MANDATOWEGO PRZEZ INSPEKCJĘ HANDLOWĄ - ZEWNĘTRZNE AKTY PRAWNE

Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 8 kwietnia 2003 r. w sprawie nadania inspektorom Inspekcji Handlowej uprawnień do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego (Dz. U. Dz. U. 2009.23.131)

Określa uprawnienie do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego, wykaz wykroczeń oraz zasady i sposób wydawania upoważnień do nakładania grzywien

Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 lutego 2002 r. w sprawie nakładania grzywien w drodze mandatu karnego (Dz. U. 2011.187.1116)

Określa wzór i sposób wypełniania formularza mandatowego

Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 24 listopada 2003 r. w sprawie wysokości grzywien nakładanych w drodze mandatów karnych za wybrane rodzaje wykroczeń (Dz. U. 2003.208.2023)

Określa wysokość mandatów wymierzanych przez uprawnione organy za wybrane rodzaje wykroczeń ale nie obejmuje działania Inspekcji Handlowej.

Z przytoczonych aktów prawnych wynika, że nie ma w polskim systemie prawa podstawy prawnej do ustalenia taryfikatora mandatów przez organy Inspekcji Handlowej

III. ZASADY PROWADZENIA POSTĘPOWANIA MANDATOWEGO - WEWNĘTRZNE AKTY PRAWNE OBOWIAZUJĄCE W WIIH W GDAŃSKU

Zarządzenie nr 2/2009 Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w Gdańsku z dnia 20.05.2009 r. w sprawie wprowadzenia i stosowania taryfikatora Mandatów.

Załącznikiem do Zarządzenia jest Taryfikator Mandatów. Zarządzenie zobowiązuje upoważnionych inspektorów do nakładania grzywien w drodze mandatów karnych w wysokościach przewidzianych w załączonym Taryfikatorze.

(akta kontroli str. 41 - 55)

Zarządzenie nr PO.110.11.2011 Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w Gdańsku z dnia 27.09.2011 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania kontroli wewnętrznej w WIIH w Gdańsku

zawiera m. in. rozdział dotyczący weryfikacji akt kontroli - w tym kontroli, w których została nałożona grzywna w drodze mandatu karnego

(akta kontroli str. 56 - 66)

IV. SPRAWY PROWADZONE W WIIH, W KTÓRYCH ZOSTAŁY NAŁOŻONE GRZYWNY W DRODZE MANDATU KARNEGO

W kontrolowanym okresie (I półrocze 2013 roku) nałożono mandaty w 175 sprawach prowadzonych przez Centralę oraz w 51 sprawach prowadzonych przez Delegaturę w Słupsku. Są one umieszczone w rejestrach zawierających znak sprawy, nazwisko upoważnionego inspektora, który nałożył mandat, jego wysokość i podstawę prawną dotyczącą popełnionego wykroczenia.

Szczegółowej analizie poddano 15 spraw prowadzonych w Centrali oraz 6 spraw prowadzonych w Delegaturze.

Wybrano sprawy z rejestru rozpoczynając od numeru 9 z interwałem 10. Jeśli powtarzało się nazwisko inspektora - do kontroli wybierano następną sprawę.

Zestawienie spraw - tab.1

V. INSPEKTORZY UPRAWNIENI DO NAKŁADANIA GRZYWIEN W DRODZE MANDATU KARNEGO

Do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego uprawnieni są inspektorzy, którzy otrzymali od Wojewody Pomorskiego odpowiednie upoważnienie. O wydanie upoważnienia

wnioskuje Wojewódzki Inspektor IH. Według stanu na 17.07.2013 r. takie upoważnienia posiadało:

w Wydziale Kontroli Art. Żywnościowych i Nieżywnościowych	13 inspektorów
w Wydziale Nadzoru Rynku i Kontroli Paliw	7 inspektorów
w Wydziale Ochrony Konsumentów	3 inspektorów
w Delegaturze w Słupsku	7 inspektorów
razem 30 inspektorów	

(akta kontroli str. 67)

Podczas kontroli zostało wykonane zestawienie wszystkich mandatów nałożonych przez upoważnionych inspektorów w I półroczu 2013 r.

Mandaty nałożyło 23 inspektorów. Łącznie nałożono 228 mandatów przy czym 198 mandatów (87%) mieściło się w zakresach określonych w Taryfikatorze mandatów a wysokość 30 mandatów (13%) była niższa niż przewiduje Taryfikator.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że inspektorzy stosują się do Zarządzenia, tzn. nakładają mandaty w wysokościach przewidzianych w Taryfikatorze a niezbyt częste odstępstwa od niego uzgadniają z przełożonymi.

Zestawienie mandatów - tab. 2

VI. OCENA WEWNĘTRZNYCH AKTÓW PRAWNYCH DOTYCZĄCYCH POSTĘPOWANIA MANDATOWEGO

W Zarządzeniu nr 2/2009 Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w Gdańsku z dnia 20.05.2009 r. w sprawie wprowadzenia i stosowania Taryfikatora mandatów znajdują się zapisy, które ograniczają samodzielność upoważnionych inspektorów do określenia wysokości mandatu:

- W § 1: "Zobowiązuje upoważnionych inspektorów (...) do nakładania grzywien w drodze mandatów karnych w wysokościach przewidzianych w Taryfikatorze mandatów (...)
- W § 3: " W każdym takim przypadku (tzn. nałożenia grzywny w wysokości wyższej lub niższej niż przewiduje Taryfikator - dopisek kontroli) pracownik (...) winien skontaktować się telefonicznie z Naczelnikiem Wydziału branżowego lub Kierownikiem Zespołu Kontroli Delegatury w Słupsku i uzgodnić z ww. wysokość nakładanej grzywny.

W Zarządzeniu nr PO.110.11.2011 Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w Gdańsku z dnia 27.09.2011 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania kontroli wewnętrznej w WIH w Gdańsku znajduje się odwołanie do Taryfikatora Mandatów:

- W § 18 ust.1: "Weryfikacji (...) podlegają akta spraw w przypadku: a) zastosowania w toku kontroli postępowania mandatowego, w zakresie kwalifikacji prawnej czynu/czynów, wysokości nałożonej grzywny w oparciu o ustalenia zawarte w Taryfikatorze mandatów". Weryfikacji podlega zgodność wysokości mandatu z Taryfikatorem a nie jej wartość ustalona samodzielnie przez uprawnionego inspektora.

Z przedstawionego Stanowiska Wydziału Prawno - Organizacyjnego wynika, że w opinii Kierownictwa Inspektoratu Zarządzenie nr 2/2009 w sprawie wprowadzenia i stosowania Taryfikatora mandatów "ma praktycznie charakter **wytucznych** dotyczących karania za wykroczenia i określa **proponowane** przedziały wysokości grzywien". Jednak sformułowania użyte w Zarządzeniu wskazują na **obowiązek** stosowania taryfikatora i uzyskiwania zgody przełożonego na odstępianie od niego.

(akta kontroli str. 68 - 71)

Przytoczone zapisy ograniczają samodzielność upoważnionego inspektora do ustalania wysokości mandatu. Kontrolerzy rozumieją podejmowanie przez Wojewódzkiego Inspektora działań zmierzających do przeciwstawiania się zjawiskom o charakterze antykorupcyjnym jednak negatywnie oceniają wskazane zapisy Zarządzenia 2/2009.

VII. OCENA PRAWIDŁOWOŚCI NAKŁADANIA MANDATÓW PODCZAS KONTROLI

Sprawy wytypowane do kontroli zostały ocenione także pod kątem wysokości nałożonych mandatów. W większości spraw wysokość mandatów nie budziła zastrzeżeń. Jednak w dwóch sprawach, w których stwierdzono wykroczenie polegające na przeznaczeniu do sprzedaży przeterminowanych towarów o łącznej wartości każdorazowo poniżej 30 zł nałożenie mandatów w wysokości 100 i 150 zł można uznać za nieodpowiednie. W wyjaśnieniach przedsiębiorcy powoływali się na niskie obroty swoich placówek i trudną sytuację życiową. Przeterminowane partie towaru, które według oświadczenia przedsiębiorców znalazły się tam przez ich przeoczenie zostały wycofane z obrotu w trakcie trwania kontroli.

Nałożone mandaty były niższe niż przewiduje taryfikator ale inspektorzy mogli poprzestać na zastosowaniu środków oddziaływania wychowawczego, zgodnie z art. 41 Kodeksu wykroczeń.

Kontrola nie podważa decyzji inspektora, jedynie wskazuje możliwość zastosowania innego rozwiązania.

Prawidłowość nakładania podczas kontroli grzywny w drodze mandatu karnego ocenia się pozytywnie.

EM
Ogum

VIII. OCENA SYSTEMU PROWADZENIA SZKOLEŃ I BIEŻĄCYCH DZIAŁAŃ DOTYCZĄCYCH POSTĘPOWAŃ MANDATOWYCH

System prowadzenia szkoleń i bieżących działań dotyczących postępowania mandatowego został opisany w piśmie Wojewódzkiego Inspektora z dnia 18 lipca br.

(akta kontroli str. 70 - 71)

Wynika z niego, że inspektor przed uzyskaniem upoważnienia Wojewody Pomorskiego do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego przechodzi odpowiednie szkolenie zakończone sprawdzeniem wiedzy. Sprawdzenie to, w formie sprawdzianu pisemnego jest prowadzone przez Naczelnika Wydziału Prawno - Organizacyjnego lub upoważnionego pracownika Wydziału.

Szkolenia wewnętrzne prowadzone są w zależności od potrzeb - ostatnie przeprowadzono w 2011 roku.

Szeroko rozumiane zagadnienia związane z postępowaniem mandatowym były i są przedmiotem kwartalnych porad Kierownictwa Inspektoratu z pracownikami.

Wydział Prawno - Organizacyjny opracowuje materiały dotyczące postępowania mandatowego, które przekazywane są poszczególnym komórkom organizacyjnym.

Kierownictwo Inspektoratu

W tej sytuacji każdy inspektor uprawniony do nakładania grzywien w drodze mandatów karnych może mieć odpowiednie rozeznanie i kwalifikacje.

System prowadzenia szkoleń i bieżących działań dotyczących postępowań mandatowych ocenia się pozytywnie.

IX. OGÓLNA OCENA KONTROLOWANEGO OBSZARU

Kontrola prawidłowości nakładania grzywien w drodze mandatów karnych przez inspektorów WIIH w Gdańsku wykazała, że zadania Inspektoratu w tej dziedzinie są wykonywane z należytą starannością, zaangażowaniem i profesjonalizmem.

Negatywnie ocenia się jedynie wydanie Zarządzenia nr 2/2009 Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w Gdańsku z dnia 20.05.2009 r. w sprawie wprowadzenia i stosowania Taryfikatora mandatów, które ogranicza samodzielność inspektorów uprawnionych do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego w ustalaniu ich wysokości.

Z obowiązujących aktów prawnych wynika, że nie ma w polskim systemie prawa podstawy prawnej do ustalenia taryfikatora mandatów przez organy Inspekcji Handlowej.

Kontrola docenia konieczność właściwego nadzoru i chęć ułatwienia pracy inspektorom upoważnionym do nakładania grzywien w drodze mandatów karnych i ich przełożonym

jednak ustawodawca określił jedynie rodzaje wykroczeń, za które upoważnieni inspektorzy Inspekcji Handlowej mogą nakładać mandaty. Upoważnienie inspektora do nakładania mandatów jest równoznaczne z upoważnieniem go do ustalania ich wysokości.

Zalecenie pokontrolne:

Proszę o uchylenie Zarządzenia nr 2/2009 Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w Gdańsku z dnia 20.05.2009 r. w sprawie wprowadzenia i stosowania Taryfikatora mandatów.

Oczekuję od Pani Dyrektor w ciągu 14 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zalecenia, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Załącz. 2 szt.

Pouczenie:

Na podstawie art. 52 ust. 5 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092) kierownik jednostki w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania sprawozdania ma prawo przedstawić do niego stanowisko; nie wstrzymuje to realizacji ustaleń kontroli.

Elżbieta Malinowska Główny Specjalista Biuro Dyrektora Generalnego UOKiK <i>Elżbieta Malinowska</i>	Agnieszka Królikowska Naczelnik Wydziału Artykułów Nieżywnościowych i Usług Departament Inspekcji Handlowej UOKiK <i>Agnieszka Królikowska</i>
--	---

Warszawa, 25. VII. 2013 r.

Miejsce i data podpisania

Z up. Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

DYREKTOR GENERALNY
Urzędu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów

Podpis kierownika jednostki kontrolującej
Monika Bronkau-Lugowska